

zondigt. Want daartegen zegt men wel, dat toch gedachten tolvrij zijn, en dat men er niets aan doen kan, zoo in onze verbeelding booze, verleidelijke voorstellingen opkomen, maar dit is *onwaar*. Onze verbeelding is geen heerschende macht in ons, maar een macht, die aan ons bewustzijn wel terdege onderworpen is, mits men er tegen inga, er tegen strijde en haar onder bedwang houde.

En zoo komen we vanzelf tot die usantiën, die gerekend kunnen worden onder de dingen, die den mensch tot deze zonden trekken, waarbij met name dient gelet op de *drankzucht*, op verkeerde *kleeding* en op de onreine *tooneelvertooning*.

Bacchus en Venus gingen altoos hand aan hand, en als Bacchus uit de wereld was, zou ook de macht van Venus gebroken liggen. Onze vaderen drukten dit uit door te zeggen: bij wijntje komt Trijntje. En juist daarom ligt er in de toenemende drankzucht van onze eeuw zoo dubbel gevaar. Niet alleen toch, dat de overprikkeling van de hersenen en zenuwen door drank op zichzelf verwoestend werkt, den mensch verdierlijkt en oorzaak is van geldverspilling, twist, vechterij en moordzucht; maar er komt in de tweede plaats bij, dat juist de drankzucht zoo ongelooflijk de prostitutie en alle zonde tegen het zevende Gebod in de hand werkt. Wie geen macht in zich gevoelt, om bij het gebruik van dezen drank matig te blijven, doet daarom tien maal beter zoo hij teatotaler wordt en tot geheelonthouding overgaat. En mits hij zich hierop maar niet verheffe, zal geheelonthouding hem nooit kwaad doen; en wat de drankzucht kwaad stichtte, en zielen vernielde, vraag dat maar aan de onheilge creaturen op hun sterfbed.

Op de *kleeding* moet eveneens gewezen, omdat de kleeding in Europa nog bijna geheel door Parijs beheerscht wordt, en onze tegenwoordige kleeding zeer stellig bij die der Oostersche volken en van de oudheid in kuischheid ten achteren staat. Kleeding strekt om te bedekken, en niet om te laten zien, of om te laten doorschemeren. Iets wat vooral met het oog op onze hooge kringen gezegd wordt, waar bij groote, hooge feesten, met het hof vooraan, nog steeds voor de dames toiletten waren voorgescreven, die meer op het ontblooten dan op het bedekken zijn aangelegd, en die door den bijkomenden dans er dan op gericht zijn, om de ontblooting nog spekender te maken.

Over de onreine *tooneelvoorstellingen* behoeft slechts een enkel woord gezegd. Deze zaak spreekt voor zichzelf. Een nobel tooneel bestaat er bijna niet meer. Alles op de planken is er op uit, om door kleeding, vooral bij het ballet, ons de vrouw zonder schaamte te toonen; en de inhoud der meeste stukken houdt zich bijna altoos bezig met overspel en verleiding;